

Etsem-petsemleriňizi iň soňky pursatda goýbolsun edýän bolsaňyz...

Category: Kitapcy, Psihologiya

написано kitapcy | 26 января, 2025

Etsem-petsemleriňizi iň soňky pursatda goýbolsun edýän bolsaňyz... ETSEM-PETSEMLERIŇIZI IŇ SOŇKY PURSATDA GOÝBOLSUN EDÝÄN BOLSAŇYZ, «MAKIAWELLIST NARSISIST» BOLMAGYŇYZ MÜMKIN

Sosial towusma şahslaryň «özleri üçin iň gowy görýän saýlawlaryny yzarlamaq maksady bilen» etsem-petsemleri iň soňky minutda goýbolsun edýän «özeninde şahsy bähbit bolan hereketdir».

Narsisizm sözüniň köki grek mifologiyasyndaky narkissosdan gelýär.

Täze geçirilen barlagyň netijesi sosial zappingçiler (towusmacılar) diýip tanalýan we etsem-petsemlerini dowamly ýagdaýda iň soňky minutda goýbolsun edýän adamlaryň makiawellim we narsisizm ýaly garaňky şahsy aýratynlyklara eýe bolmaga has ýakyndygyny görkezdi.

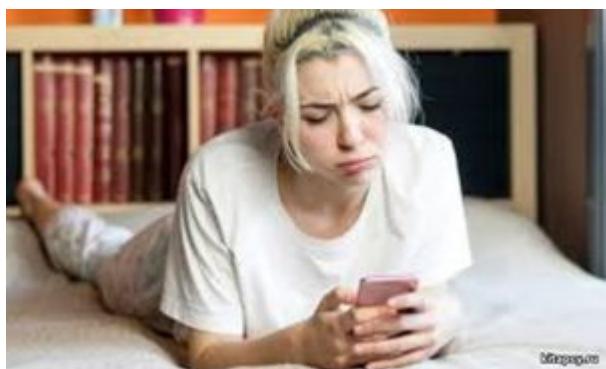
«Personality and Individual Differences» atly ylmy žurnalda çap edilen barlagda sosial towusma esasan «sözde has gowy alternatiwler üçin» etsem-petsemleri «az wagt galanda» goýbolsun etme hökmünde baha berýär.

Wagtal-wagtal islendik kişi nämedir bir zady iň soňky minutda goýbolsun edýänem bolsa, barlagçylar sosial towusmacılar yň

özünü alyp barşynyň nerw bozuju gyşarmadan ybarat bolmandygy üçin aýratyn ýagdaýdygyny, çünki şeýle şahslaryň «öz bähbitlerine hyzmat edýän ýa-da impulsiw oýlanyşyksyz kararlary başgalary bahasyna alma gyşarmasynda bolýandygyny» nygtady.

Sosial towusma bilen baglanychdyrylyan şahsy aýratynlyklary öwrenmek üçin Germaniyanyň Duýsburg-Essen döwlet uniwersitetiniň Biliş we özüni alyp baryş garaşlylygy boýunça ylmy-barlag merkeziniň (CeBAR) psihologiyá bölümünden we Erwin L.Han adyndaky Magnetik rezonans görnüşe geçirme institutyndan ylmy barlagçylar 17-30 ýaş aralygyndaky 190 gatnaşyjydan «dürlü şahsy aýratynlyklaryna we sosial towusma gyşarmasyna baha berýän» anketa doldurmagy haýyış etdi.

Barlagçylara görä anketa narsisizm, makiawellizm we psihopatiýa şahsy aýratynlyklaryny öz içine alýan garaňky üçlügiň ýany bilen impulsiwlik, ertä goýma we bolup geçeni sypdyrma gorkusyny (fear of missing out -FOMO/Боязнь пропустить интересное) kesgitleyän ölçeglerem dahylllylykda dürlü şahsy ölçegleri barlaýardı.

Barlagçylar anketalaryň netijelerini analiz edenlerinden soñ bolup geçeni sypdyrma gorkusyndan daşardaky ähli aýratynlyklaryň sosial towusma çemeleşmesi bilen ymykly baglanychyklydygyny anyklady.

«Garaňky üçlügiň» aýratynlyklaryndan makiawellizmiň we narsisizmiň şahsyň sosial towusma edip-etmejeginiň anyk görkezijilerinden biridigi ýuze çykdy.

Şeýle-de barlagçylar «üns impulsiwligi we ertä goýma ölçeginiňem» şunda rol oýnaýandygyny nygtady.

Psihologiyada makiawellizm öz bähbitlerinden başga zady bilmeýän we maksadyna ýetmek üçin aldawçylykly we öñden

meýilleşdirilen ýollara ýüz tutan şahslar üçin ulanylýan bolsa, narsisizm «grandioz, ýagny özünü ýokarda tutma duýgusy, başgalara bolan mähirsizlik, özünü aşa gowy gördürmäge bolan islegi, aýratyn ünse mynasypdygyna bolan ynanjy» ýaly aýratynlyklar bilen kesgitlenýär.

«PsyPost»-a görä, bolup geçeni sypdyrma gorkusynyň sosial towusma bilen nämüçin gönüden-göni baglanyşykly däldigine degişli baglagçylar bu aýratynlygyň «beýleki adamlaryň edýän zatlaryna dahylly bolmaga gönükdirilen köpçülükleyín häsiýetli arzuwy» öz içine alýandygyna ünsi çekdi.

Umuman alanda, barlagçylar sosial towusmanyň «şahslaryň özleri üçin iň gowy görýän zatlaryny yzarlamak maksady bilen randewulary öňünden habar bermezden (iň soñky minutda) goýbolsun edendikleri tebigy taýdan şahsy bähbide esaslanýan hereketdigini» ýüze çykaran bolsa, doly göz yetirilmegi üçin has köp barlag işlerini geçirilmegi gerekdigiň aýtdylar.

Çelsi RITSEL,

ABŞ-ly ýasaýyş-durmuş terzi boýunça korrespondent.

@chelsearitschel

Şenbe, 17.04.2021 ý. Psihologiya